

Sayı : 34930642-610 - 3094
Konu : Soru Önergesi

24.1.2013

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Ankara Milletvekili Sayın Gülsün BİLGEHAN tarafından Bakanlığımıza tevcih edilen 7/12856 Esas Numaralı yazılı soru önergesine verilen cevabi yazımız, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99. maddesi uyarınca ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.



Fatma ŞAHİN
Bakan

EK: Soru Önergesi cevabı (... sayfa)

Ankara Milletvekili Sayın Gülsün **BİLGEHAN**'a Ait 7/12856 Esas Numaralı Yazılı Soru Önergesine İlişkin Olarak Hazırlanan Cevap Metni

İlgili soru önergesinde;

“Ekim sonu itibariyle açıklanan Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre çocuk gelinlerin sayısı 181 bini aşmıştır. 18 yaşın altındaki kızını evlendirmek için mahkemeye başvuran ailelerin sayısında bir önceki yıla göre %94.2 oranında bir artış olduğu görülmektedir. Kadınlarla ilgili çalışmalar yapan sivil toplum örgütlerinin de konuya ilişkin tepkileri ışığında yanıtlanmasını istediğim sorular aşağıdaki gibidir.” ifadeleri yer almaktadır.

Bu bağlamda;

SORU 1: Türkiye genelindeki çocuk gelinlerin sayısındaki artışı gerçeğe en yakın şekilde; ekonomik, toplumsal ve kültürel nedenleri ve coğrafi dağılımıyla ortaya koyacak Bakanlığınız tarafından yapılmış bir araştırma var mıdır? Böyle bir araştırma yok ise, bu konuya dair ivedi bir çalışmanın yapılması talimatını vermeyi düşünüyor musunuz?

CEVAP 1: Türkiye genelinde çocuk gelinlerin sayısındaki artışı gerçeğe en yakın şekilde; ekonomik, toplumsal ve kültürel nedenleri ve coğrafi dağılımıyla ortaya koyacak Bakanlığınız tarafından yapılmış bir araştırma bulunmamaktadır. Ancak 633 sayılı Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 9, 22 ve 28 inci maddelerine dayanılarak hazırlanan Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü Teşkilat Ve Görevlerine İlişkin Yönergenin 27 nci maddesinde Kadın Hizmetleri Daire Başkanlığının görevleri belirlenerek Erken Yaşta Evlilikler Birimi oluşturulmuştur. İlgili birim tarafından söz konusu araştırma ile ilgili çalışmalar başlatılacaktır.

Bununla birlikte 2011 yılında yapılan “Aile Yapısı Araştırması”nda erken yaş evlilikleriyle ilgili bilgi toplanmıştır. Bu konudaki temel veriler değerlendirilmiş olup, ileri analizleri önümüzdeki dönemde yapılacaktır.

SORU 2: Son on yılda, mahkeme kararıyla 18 yaş altı evlilik yapan ve daha sonra boşananların sayısı nedir?

CEVAP 2: İlgili konudaki istatistiki veriler İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğünce tutulmakta ve Türkiye İstatistik Kurumu tarafından yıllık periyotlarla açıklanmaktadır. Konuyla ilgili detaylı bilgi için TÜİK'e başvurulmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

SORU 3: Erken yaş evliliği yapan kız çocuklarının ortalama eğitim alma süreleri ne kadardır? Çocuklarını okula göndermek istemeyen bazı ailelerin onları hemen evlendirmek istedikleri bilinmektedir. Bu doğrultuda, mahkeme izniyle 18 yaş altında evlilik yapanların içinde öğrenimini sürdürebilenlerin oranı kaçtır?

CEVAP 3: Konu ile ilgili istatistiki veriler İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğünce tutulmakta ve Türkiye İstatistik Kurumu tarafından yıllık periyotlarla açıklanmaktadır. Konuyla ilgili detaylı bilgi için TÜİK ve Milli Eğitim Bakanlığına başvurulmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Bununla birlikte 2011 yılı “Aile Yapısı Araştırması”nın ileri analizleri çalışmasında erken yaş evliliklerinin eğitim durumuyla ilişkileri açısından çeşitli analizler yapılacaktır.

SORU 4: Türkiye’de özellikle çocuk gelinlerin, kimi zaman rızaları olmadan evliliği kabul etmek zorunda kaldıkları bilinmektedir. Dünyada da bir insanlık suçu olarak görülen erken ve zorla evliliklerin önüne geçmek için Bakanlığınızın yürüttüğü çalışmalar nelerdir?

SORU 5: Çoğunlukla ekonomik nedenlere dayanan erken yaşta evliliklerin sayısının azaltılması için Hükümetinizin ortaya koyacağı ekonomik politikalar nelerdir?

CEVAP 4-5: 4721 sayılı Medeni Kanun’un 124 üncü maddesinde evlilik yaşı ile ilgili husus; "Erkek veya kadın on yedi yaşını doldurmadıkça evlenemez. Ancak, hâkim olağanüstü durumlarda ve pek önemli bir sebeple on altı yaşını doldurmuş olan erkek veya kadının evlenmesine izin verebilir. Olanak bulundukça karardan önce ana ve baba veya vasi dinlenir." şeklinde düzenlenmiştir.

24 Mart 2009 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi bünyesinde oluşturulan Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu bünyesinde “Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesine İlişkin Uygulamaların İncelenmesi”, “Erken Yaşta Evlilikler”, “Eğitim Sistemimizdeki Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin Yeri” ve “Çocuk Cinsiyeti Nedeniyle Kadın Üzerinde Oluşturulan Psikolojik Şiddet, Başlık Parası ve Geleneksel Evlilikler”, “Mobbing (İşyerinde Psikolojik Şiddet)” konularını araştırmak ve incelemek üzere alt komisyonlar kurulmuştur. Bu anlamda Komisyon, gerek kadın erkek eşitliğinin uygulamaya yansıtılmasında gerekse sorun alanlarına yönelik çözüm önerileri geliştirilebilmesinde önemli role sahiptir ve kadın-erkek eşitliği konusunun devletin en üst düzeyinde ciddi şekilde ele alındığını açıkça ortaya koymaktadır.

Bakanlığımız Türk ailesinin bütünlüğünün korunması ve sosyal refahının artırılmasını sağlamak amacıyla araştırmalar yapmak ve yaptırmak görevini yerine getirmek üzere aileyi doğrudan ya da dolaylı olarak ilgilendirebilecek çeşitli sorun alanlarını tespit etmek ve bu sorunlara yönelik çözüm önerileri geliştirmek üzere araştırma ve inceleme çalışmalarını aralıksız olarak sürdürmektedir. Bu kapsamda 2011 yılında “Aile Yapısı Araştırması”

projesini hayata geçirmiş bulunmaktadır.

Bununla birlikte 2009 yılında gerçekleştirilen "Türkiye'de Ailelerin Eğitim İhtiyaçları Araştırması" ile tespit edilen ihtiyaçlar doğrultusunda 2009 ve 2010 yılında "Aile Eğitiminde Müfredat ve Materyal Geliştirme Projesi" iki aşamada tamamlanmıştır. Bu projedeki temel amaç, aile bireylerine dönük olarak temel bilgi, beceri ve davranışların geliştirilmesi ve sorun çözme kabiliyetlerinin güçlendirilmesine yönelik bir eğitim müfredatının geliştirilmesidir. Projenin devamında, 2011 yılında ülke genelinde eğitimcilerin eğitimi ve eğitim faaliyetleri gerçekleştirilmiştir. 2012 yılı içinde de AEP'in yaygınlaştırılmasına yönelik olarak çalışmalar devam etmektedir.

Ayrıca Bakanlığımız tarafından erken yaşta evliliklerin önlenmesi konusunda toplumsal bilinçlendirme ve farkındalık çalışmaları ile kamuoyuna yönelik bilgilendirme çalışmaları gerçekleştirilmektedir. Ayrıca erken evliliklerin ortaya çıkaracağı sorunları ve sağlıklı evliliklerin önemini vurgulayan paket programlar da (Aile Eğitim Programı, Ulusal Aile Eğitim Programı, Kadın İnsan Hakları Eğitim Programı vb.) uygulanmaktadır. Erken yaşta evlilikler ile ilgili, gerek Bakanlığımıza ulaşan ihbar ve şikâyetler gerekse medyada yer alan haberler titizlikle incelenerek emniyet birimleriyle işbirliği içerisinde konuya müdahil olunmakta ve gerekirse çocukların koruma altına alınması sağlanmaktadır.

Bakanlığımız tarafından Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin yetişkinler ve çocuklar tarafından öğrenilerek hayata geçirilmesine yönelik; tanıtım kampanyası, forum, konferans, kongreler, seminer, sempozyum vb. etkinlikler düzenlemekte ve yazılı, görsel, internet ortamında hazırlanan materyallerle toplumda bilinç oluşturma ve farkındalık artırma çalışmaları yapılmaktadır.

Çocuklarımızın korunması ve istismar edilmesinin engellenmesi politikalarımızın merkezini oluşturmaktadır. Yapılan çalışmalarda eğitim düzeyi ve ilk evlenme yaşı arasında pozitif bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Bu kapsamda kadınların eğitim düzeyinin yükseltilmesinin erken evlilikleri önlemede büyük önem taşıdığı düşünülmektedir. Bu bağlamda, Bakanlığımızca öncelikle çocukların her türlü ihmal ve istismardan korunmasına yönelik koruyucu ve önleyici tedbirlerin alınmasına ağırlık verilmekte, çocuklarımızın öncelikle sağlıklı bir aile ortamında yetiştirilmesini sağlamak üzere ekonomik ve sosyal destek hizmeti verilmektedir. Ayrıca zorunlu eğitimin 12 yıla çıkarılmış olmasının da çocuklarımızın uzun süre zorunlu eğitim sürecinde kalmalarını sağlayacağından çocuk yaşta evliliklerin önlenmesine önemli ölçüde katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir.

Ayrıca Bakanlığımızca erken yaşta evliliklerin sıklıkla yaşandığı ülkelerdeki Sivil Toplum Kuruluşları ve hükümetler tarafından yürütülen faaliyetler incelenmiş olup, bu çerçevede konuyla ilgili çalışmalar devam etmektedir.

SORU 6: Türkiye'nin altında imzası bulunan Uluslararası Çocuk Hakları Sözleşmesi'ne

göre her insan 18 yaşına kadar çocuktur. Bu durumda mahkeme kararıyla bile olsa 18 yaş altı evlilikler bu sözleşmeye ve dolayısıyla Anayasa'nın 90. maddesine aykırı değil midir?

CEVAP 6: Türkiye Büyük Millet Meclisi İttüzüğünün 97 nci maddesi (b) bendi gereğince cevaplandırılması mümkün görülmemiştir.